

Med klimaet som aktuelt tema lader Ditte Birkemose sin detektiv Kit Sorel vende tilbage efter en pause på en halv snes år.

Kit anderledes end alle journalistdetektiverne. Hun er meget ældre, og så har hun en baggrund som sygeplejerske og teolog. I dag synes jeg, etiketten femikrimi bruges alt for meget og i flæng. Det er noget, der sætter i bås mere end det fortæller, hvad det er for en bog.»

Alle vil skrive krimier

Da Ditte Birkemose blev lanceret som den første femikrimiforfatter, var der slet ikke den store opmærksomhed omkring begrebet, som der er i dag, og der var heller ikke nær så mange læsere.

»Jeg ønsker min kolleger alt godt, men udviklingen har gjort, at enhver vil på markedet med en krimi lokket af de store indtjening. Men det er meget få, som kommer i store oplag – også selv om de får gode anmeldelser. Alle vil skrive krimier i dag, men man skal huske, at Danmark er et lille land, som det er meget svært at ernære sig som forfatter i.«

Hvad gør du selv? Skriver du videre om Kit Sorel, eller bliver du nødt til at supplere med ugebladsnoveller?

»Jeg er i gang med en ny bog om Kit, men jeg bliver nok nødt til at tage nogle ugebladsopgaver ind.«

Hvad har du lært af at skrive for ugeblade?

»Ud over håndværket giver det et rent og usentimentalt syn på sproget og indholdet at skrive hver dag som et arbejde. Jeg kan nu se på mine første bøger, at jeg havde et meget respektfuldt og andægtigt forhold til sproget. Jeg havde næsten berøringsangst, og sproget blev lidt krukke, men når det er dit levebrød, mister du den krukkehed; det gør tingene mere ægte. Så når du konstruerer et plot, som er fantastisk, har du selv fingerspidsfornemmelse for dets svagheder. Man får et realistisk forhold til sit sprog og sidder ikke og klapper i hænderne ad sig selv, hver gang man har lavet en sætning.«

Ingen fine fornemmelser

Hvad skal en god krimi bestå af?

»Det er både plot og personer. Plottet skal hænge sammen, ellers gider jeg ikke, men personerne skal også tiltale mig. De skal være ægte, og der skal være fylde på nærmiljøet og omgivelserne. Det, jeg godt kan lide ved krimien, er, at der er et skelet, en opbygning, og nogle regler for, hvad man må og ikke må.«

Vil du mere end at underholde?

»Man er nødt til at være forført af sit plot og tro på det, hvis det skal underholde. Man skal være overbevist om, at sådan er det. Jeg vil først og fremmest gerne underholde. Det ville Balzac vel også uden sammenligning. Jeg har ikke nogen fine fornemmelser, hvad det angår, men det er da klart, at når jeg vælger et emne som klimaet, vil jeg gerne have, at læseren tænker over det bagefter.«

Hvordan er det at vende tilbage efter 10 år?

»Det er skønt. Det har været dejligt at skrive, at sidde og føle at det her er mig, det er mit eget stof. Men det kom bag på mig, at jeg var så sårbar, jeg troede, at jeg var blevet sej og ikke ville være nervøs efter alle disse år, men det var jeg altså.«

Et råd til vordende forfattere?

»De skal sørge for at få sig en god uddannelse og et godt job, gerne et, hvor der er noget tid til at arbejde ved siden af og om natten, så de kan få skrevet noget.«

jesper.stein@jp.dk

I den klassiske krimis fodspor

Tilbage til rødderne: Forfatteren Anna Grue er nået til tredje bind i serien om privatdetektiven Dan Sommerdahl. I sin nyeste bog afprøver hun grænsen for, hvor meget puslespil i den klassiske engelske tradition man kan lave i en moderne krimi. Svaret er: Meget!

Af JESPER STEIN LARSEN

Krimiforfatteren Anna Grue går mod strømmen med sin tro helt. Mens mange kvindelige krimiforfattere skriver om skrappe journalistpiger og deres hverdagsproblemer, og de mandlige kolleger i stigende grad er begyndt at skrive om lidt aparte kvindelige helte, holder hun fast i den klassiske mandlige helt – privatdetektiven Dan Sommerdahl, der bevæger sig i udkanten af politiets arbejde, samler puslespillet og løser gåden til sidst.

Der udgives mange og meget forskellige krimier i Danmark i disse år. Vi har talt med en garvet, en mellemrutineret og en næsten grøn krimiforfatter.

»Mine store idoler er de solide britiske puslespilforfattere, Ruth Rendell, P.D. James og selvfølgelig Agatha Christie. I Skandinavien er de blevet skubbet meget til side af den realistiske politikrimi. Og det er ikke mig. Jeg er gået død på kvindelige opdagere, for dem tror jeg ikke på. Jeg kan tro på dem, når de er dommere, anklagere, retsmedicinere, kriminalassistenter og profilekspertter, men ikke på amatørkvinder nogensinde vil blande sig ind i en forbrydelse og opklare den før politiet. Man skal være mand for at tro på, at man kan gå ind og opklare en forbrydelse, og at man er bedre til det end politiet. Og at sætte sig selv i fysisk fare i virkeligheden på den måde, det gør kvinder ikke. Så jeg vidste, at hvis jeg skulle skrive en serie, skulle det være med en mand i hovedrollen, ikke en træet og udvisket kriminalkommissær med mavesår, men en maskulin excentriker med familie. Og så var øvelsen for mig, hvor meget Christie der kunne gå i

den, før det begyndte at blive for meget. Denne roman, "Kunsten at dø", når til grænsen.«

Løgn, gætteri og digt

Det er sandt, at puslespil-krimien, hvor man bliver præsenteret for et galleri af mistænkte i et lukket miljø og til sidst får udlagt hele teksten af den overbegavede særling af en detektiv, har trange kår i nutidens krimilandskab, hvor aktuelle samfundsproblemer behandles i et meget realistisk skildret miljø, men det lykkes faktisk for Anna Grue at skabe et lukket univers i "Kunsten at dø", uden at det virker påklisset eller søgt.

»Jeg lader handlingen foregå i et realityshow, fordi det er det mest lukkede rum, jeg kan forestille mig. Og det passer perfekt til mit puslespil. Jeg er ikke til de store udpenslede voldsscener. Jeg vil til enhver tid hellere have et giftmord i butlerens pantry, end jeg ville være med til noget med narkokarteller og atomvåben, for hvor realistisk er det også lige? I dag er der meget journalistik over den realistiske genre. Den bliver overlæst med research, og det er heller ikke min metode. Jeg skriver først og researcher bagefter. Jeg lyver og gætter og digter, og så får jeg bagefter fagfolk til at se på, om det kan lade sig gøre i virkeligheden.«

Plottet i denne tredje af 10 planlagte Dan Sommerdahl-krimier centrerer sig omkring kunstneren Kamille Schwerin, hvis mor en dag bliver fundet myrdet i datterens atelier blandt smadrede skulpturer fra et helt års produktion. Kamille udsættes for flere mordforsøg, men gåden finder ikke sin løsning, før Dan Sommerdahl året

Fortsættes >

Det psykologiske spil mellem mennesker er det vigtigste for Anna Grue. Og det skal være ægte.

Anna Grue

- > Anna Grue har arbejdet et kvart århundrede i magasinbranchen – først som layouter, siden som redigerende journalist. Hun har bl.a. været chefredaktør for Forældre & Børn, Bazar og Vi med Hund.
- > Hun debuterede i 2005 med romanen "Noget for noget", der indbragte hende Det Danske Kriminalakademis diplom for fremragende debut. Siden har hun udgivet fire romaner, heraf tre bind i serien om den skaldede privatdetektiv Dan Sommerdahl.
- > Anna Grue er gift med kunstmaleren Jesper Christiansen, har tre voksne børn og bor i København.

Foto: Uffe Frandsen

Anerkendelse er det vigtigste for en forfatter, mener Anna Grue. I sin seneste roman, som foregår i den forlorne kunstverden og i et reality-show, sætter hun fokus på emnet.

- > efter medvirker i det samme reality-show som Kamille Schwerin og her hjælper sin ven, politikommissær Flemming Torp, med at trænge til bunds i sagen.

Det psykologiske spil

Hvad havde du i tankerne, da du planlagde serien om Dan Sommerdahl og hans ven politikommissær Flemming Torp?

»Da det gik op for mig, at jeg skulle lave en serie med en excentrisk detektiv, vidste jeg, at jeg måtte lave en fiktiv by. Det nytter ikke noget, at jeg skriver om København eller Holbæk, hvor folk kender forholdene og ved, at der ikke obduceres lig i kælderen på det lokale sygehus, som det sker i mine bøger på Christiansund Sygehus. Hvis jeg har brug for en korrupt borgmester, nogle ubehagelige bænke på Strøget eller en fabrikk, der brænder, så kan jeg gøre det. Der er aldrig nogen, der kan komme og sige: Den butik på hjørnet der, det er ikke en Netto, det er en Brugsen.«

Hvad vil du gerne med dine bøger?

»Der er i mine øjne tre grunde til at skrive en krimi, og for de fleste forfattere gælder naturligvis en blanding af de tre: Den ene er at videregive noget realisme om politiets arbejde, den anden er, hvis man har en sag eller et emne, man gerne vil belyse, og den tredje er dem, der gerne vil lave litteratur. Der er jeg så ambitiøs og ubeskeden, at det er det sidste, jeg vil. Jeg er ligeglad med, om det er den lyserøde eller den lyseblå blanket, der skal udfyldes,

før de holder møde, men jeg er ikke ligeglad med det psykologiske spil, alt, hvad der foregår mellem mennesker, hvad de siger og føler, det er det vigtige, det skal være ægte.«

Opmærksomhedssyge

Men hvad vil du tage op?

»Her handler det om kunstlivet, men bogens grundtema er længslen efter anerkendelse. Det er forudsætningen for hvert eneste reality-show i verden, men den længsel kender alle, der har en kunstnerisk produktion. For mange af os er det vigtigste, at vores kolleger anerkender det, vi laver, end at vi sælger mange bøger. Det er næsten bedre at få rigtig gode anmeldelser end at sælge 5.000 bøger.«

Hvad er det, du gerne har villet vise ved at bruge kunstverdenen?

»Jeg viser en billedkunstner, som har indflydelse, men aldrig er blevet anerkendt for sin kunst. Hun lever udelukkende på pamperi og er ekstremt opmærksomhedssyg – det er ikke så langt fra virkeligheden. Det er jo ikke en nøgleroman, men min mand er kunstner, og jeg kender den verden. Og når jeg er sammen med ham og hans kolleger, så taber jeg tit skuffen. Det kan godt være, at vi forfattere bagtaler hinanden meget, men så skal du bare se, hvor løst i ærmet knivene sidder i den verden.«

Hvis du gerne vil lave seriøs litteratur, hvorfor så skrive en krimiserie på 10 bind?

»Det handler jo ikke kun om krimi, seri-

en er historien om et livslangt venskab mellem to mænd, og hvad der skal til for at slå det ihjel. Det er underholdende, men det er mere end det, det viser menneskene og deres relationer.«

Ud af skuffen

Du debuterede som 48-årig. Hvorfor så sent?

»Det var tæt på at blive senere endnu. Jeg har altid vidst, at jeg skulle være forfatter. Det har været min drøm, men indtil jeg var 48, arbejdede jeg og passede min familie. Jeg gik samtidig og skrev plot til krimier og andre bøger og lagde dem ned i en skuffe. Jeg havde en plan om, at når jeg fyldte 60 år,

skulle jeg skrive alle de her bøger. Så var der en klog mand, der sagde til mig, at det var noget pjat. Jeg skulle gå i gang nu. Hvis du har tid til at læse tre timer hver aften, har du også tid til at skrive tre timer, sagde han. Og sådan blev min første bog til. I 2007, da jeg fik ideen til Dan Sommerdahl, vidste jeg, at det her var noget, jeg nok kunne leve af, hvis jeg turde føre det ud i livet. Og så blev jeg fuldtidsforfatter. Det har jeg ikke fortrudt siden.«

Jesper.stein@jp.dk

Fortsættes >

»Jeg er gået død på kvindelige opdagere, for dem tror jeg ikke på.«